O projektu Soutok lidí a krajiny

Myšlenka chránit oblast soutoku Dyje s Moravou je stará téměř dvacet let. S praktickými snahami o lepší ochranu území přišlo Ministerstvo životního prostředí na podzim roku 2008 v podobě přípravy vyhlášení nové chráněné krajinné oblasti.
Brněnská místní skupina Hnutí DUHA se dlouhodobě zabývá vzácnými ekosystémy v blízkosti soutoku Dyje s Moravou, a proto připravila projekt Soutok lidí a krajiny. Jeho cílem je zprostředkovat obyvatelům dotčených obcí a všem zainteresovaným subjektům informace o přínosech i omezeních souvisejících se zlepšenou ochranou území.
Projekt v roce 2009 finančně podpořila Nadace Partnerství.

Hnutí DUHA, místní skupina Brno se představuje

Ochrana životního prostředí je pro nás hlavním zájmem činnosti. Proto se účastníme správních řízení, pořádáme sázení stromů, tematické přednášky či tradiční Brněnskou cyklojízdu. Úspěšně spolupracujeme s mnohými obecními a městskými úřady.
V naší skupině máme desítky členů a dobrovolníků z celého Jihomoravského kraje včetně Břeclavska.

text > Ilona Vybíralová, Vratislav Vozník. Vydalo Hnutí DUHA místní skupina Brno
fotografie > Filip Šálek, Jan Miklín

A > Údolní 33, 602 00 Brno
E > ilona.vybiralova@hnutiduha.cz
Více na: www.soutoklidiakrajiny.cz
www.mordyje.cz

Hnutí DUHA
Místní skupina Brno

Vydání tohoto informačního listu podpořila Nadace Partnerství

NADACE PARTNERSTVÍ

Krajina luhů při soutoku Moravy a Dyje

Území místními obyvateli nazývané Soutok představuje jednu z nejcennějších lužních krajin nejen u nás, ale i ve střední Evropě. I proto patří mezi biosférické rezervace, chráněné mokřady mezinárodního významu, ptačí oblasti a evropsky významné lokality. Přitahuje nejen odborníky, ale i turisty a jiné nadšence. Možnosti praktické ochrany tohoto biologicky neuvěřitelně bohatého území jsou ale v současnosti téměř nulové. Bohužel je to stále zejména hospodářský les, ze kterého motorové pily denně ukrajují kus za kusem, a místo přírody tak nastupují paseky a plantáže.

Pestrá mozaika lužních lesů, zaplavovaných luk, mokřadů, štěrkových lavic či vátých písků s množstvím starých stromů dělá ze Soutoku místo, jež nemá ve střední Evropě obdoby. Ne nadarmo se této oblasti přezdívá „Moravská Amazonie“.

Vodní kanály proplétají celé území lužních lesů. Za velkých povodní vodu z krajiny odvádějí, v období sucha zajišťují zdejšímu lesu vláhu.

OCHRANA KLENOTU JIŽNÍ MORAVY

Právě nyní se rozhoduje o budoucnosti jedné z nejcennějších lokalit střední Evropy, která leží přímo za vašimi domy.

Hnutí DUHA
Místní skupina Brno

Probíhající změny

Žijeme v pozoruhodné krajině plné lesů a luk, kterou velkou měrou pomohli vytvořit naši předkové. Díky svému mimořádnému druhovému bohatství přitahuje turisty i vědce nejen z České republiky. Odborné studie však dokazují, že se tato krajina během posledních let mění k horšímu a hrozí, že za několik desítek let se lužní lesy změní k nepoznání. Zcela z nich zmizí část flóry i fauny. Případné obnovy rozmanitosti života, pokud by vůbec byla možná, bychom se mohli dočkat až za několik generací. Probíhající změny navíc ohrožují doposud velký turistický potenciál oblasti.

Názory na ochranu tohoto území však nejsou jednotné. Ministerstvo životního prostředí plánuje vyhlášení chráněné krajinné oblasti, jiní jsou přesvědčeni o dostatečnosti současné ochrany území.

staré duby / Soutok - Pohansko

Kde se skrývá řešení pro přírodu a obyvatele zdejšího kraje?

Současný stav

S Amazonií má tato oblast společnou nejen výjimečnou pestrost přírody, ale i hrozbu v podobě nadměrné těžby dřeva. Mohutné staré duby, dědictví dřívějšího hospodaření a jeden ze symbolů zdejší krajiny, odumírají a spolu s nimi mizí i živočichové, kteří je potřebují ke svému životu. Výjimka ze zákona umožňuje lesnímu závodu vytvářet až dvouhektarové holiny a téměř všechny stromy jsou vytěženy ve chvíli, kdy dosáhnou mýtního věku. Při současném tempu kácení nebude už za pár desítek let prakticky co těžit. Z pestré mozaiky luk se solitérními stromy a různě starých porostů se stane jednolitá plantáž stejného stáří.

les ve stádiu dorůstaní / Soutok

Proč chráněná krajinná oblast

Chráněná krajinná oblast představuje harmonické území, kde je lidské hospodaření a příroda v souladu. Neznamená nedotknutelnou divočinu s přísnými omezeními jako národní park. Umožňuje lidem využívat krajinu a zároveň, díky jejich hospodaření, pomáhá zachovat typický krajinný ráz. Neznamená naprostý zákaz těžby v lesích, ale její úpravu tak, aby byla udržitelná i po další generace a tato krajina zůstala zachována i pro naše děti. Představuje možnost, jak udržet nebo obnovit krajinu takovou, jaká byla dříve.

příprava půdy po těžbě / Soutok

území plánované chráněné krajinné oblasti

dvouhektarová holoseč / Soutok

Přínosy a omezení kvalitnější ochrany přírody a krajiny v oblasti Soutoku

Obce

Přínosy

- lepší možnost ovlivnění soukromých aktivit s negativním dopadem na životní prostředí obce, například stavby skládek nebezpečných odpadů, spaloven či obřích skladů a překladišť
- snadnější přístup k podpoře z fondů EU a státního rozpočtu
  - pro obce do dvou tisíc obyvatel možnost získat až 90% dotaci na stavbu čistírny odpadních vod
  - dotace na obecní zeleň
  - příspěvek na protipovodňová opatření
- podpora turistického ruchu
  - výstavba naučných stezek
  - růst návštěvnosti

Omezení

- hranice plánovaného chráněného území je až na malé výjimky vedena mimo zastavěné plochy v záplavové oblasti - není tedy ohrožen ani potenciální rozvoj obcí

Podnikatelé

Přínosy

- lepší přístup k evropským i českým dotacím
  - příspěvky na ekologické hospodaření
  - podpora projektů zlepšujících životní prostředí
  - dotace na sečení luk
- více zákazníků ve službách cestovního ruchu

Omezení

- snížení intenzity hospodaření v první a druhé zóně chráněné krajinné oblasti

Občané

Přínosy

- lepší ochrana krásné krajiny
- větší propagace regionu
- vyšší zaměstnanost v cestovním ruchu či v péči o krajinu

Omezení

- u některých činností je v CHKO nutné ohlášení nebo souhlas správy CHKO

soutok lidí a krajiny / Soutok